
Revidert forslag fra alle TSO-er i kapasitetsberegningsregion
Norden om fallback-prosedyrer i samsvar med artikkel 44 i
kommisjonsforordning (EU) 2015/1222 av 24. juli 2015 om
etablering av en retningslinje for kapasitetsfastsettelse og
flaskehalshåndtering

DATO 17.01.2018

Alle TSO-er i kapasitetsberegningsregion Norden

fremlegger ut fra følgende betraktninger:

- (1) Dette er en prosedyre som er utviklet av alle systemoperatørene (heretter kalt TSO – kort for «Transmission System Operator») i kapasitetsberegningsregion Norden (heretter kalt CCR Nordic) angående fallback-prosedyrene (de alternative fremgangsmåtene) i tilfelle prosessen med felles dagen-før-markedskobling ikke klarer å produsere resultater for CCR Nordic.
- (2) Forslaget til fallback-prosedyrer (heretter kalt forslaget) tar hensyn til de generelle prinsippene og målsettingene i kommisjonsforordning (EU) 2015/1222 om fastsetting av retningslinje for kapasitetsfastsettelse og flaskehalshåndtering (heretter kalt CACM-forordningen) samt Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 714/2009 av 13. juli 2009 om betingelser for adgang til nettverket for grensekryssende elektrisitet (heretter kalt forordning (EF) nr. 714/2009). Målsettingen med CACM-forordningen er koordineringen og harmoniseringen av kapasitetsberegningen og -fastsettelsen i de grenseoverskridende dagen-før- og intradagmarkedene. For å nå disse målsettingene er det nødvendig å utvikle ordninger som gir ikke-diskriminerende tilgang til grenseoverskridende kapasitet når det er mer enn én utpekt operatør på markedet for elektrisk kraft (heretter kalt NEMO – kort for «nominated electricity market operator») i en budgivningssone. Av effektivitetshensyn gjør forslaget bruk av eksisterende markedsoperatører og allerede iverksatt løsninger der det er hensiktsmessig, uten å utelukke konkurranse fra nye operatører. SDAC-dekobling tar hensyn til at budområdene i den koblede regionen skal kobles under fallback-prosedyrene.
- (3) Artikkel 44 i CACM-forordningen utgjør det juridiske grunnlaget for forslaget om beredskapsrutiner:
Innen 16 måneder etter at denne forordningen trer i kraft, skal hver TSO i samordning med alle de andre TSO-ene i kapasitetsberegningsregionen utarbeide et forslag til robuste og rettidige fallback-prosedyrer for å sikre en effektiv, åpen og ikke-diskriminerende kapasitetstildelingen i tilfelle den felles spotmarkedskoblingsprosessen ikke gir resultater.
Forslaget for etablering av fallback-prosedyrer skal være underlagt konsultasjon i samsvar med artikkel 12.
 De nordiske TSO-ene har vært i dialog med de relevante NEMO-ene under utviklingen av forslaget.
- (4) Artikkel 2 nr. 26 og 27 i CACM-forordningen definerer felles spotmarked- og intradagmarked på følgende måte:
«felles dagen-før-markedskobling» vil si auksjonsprosessen hvor de innsamlede ordrer matches og utvekslingskapasitet mellom budområdene tildeles samtidig for ulike budområder i dagen-før-markedet.
«felles intradagmarkedskobling» vil si den kontinuerlige prosessen der innsamlede ordrer matches og utvekslingskapasiteten mellom budområder tildeles samtidig for ulike budområder på intradagmarkedet,
- (5) Artikkel 4 nr. 5 i CACM-forordningen fastslår:
En NEMO som er utpekt i én medlemsstat, skal ha rett til å tilby spot- og intradaghandelstjenester med levering i en annen medlemsstat. Handelsreglene i sistnevnte medlemsstat skal gjelde uten at NEMO-en må utpekes som NEMO i vedkommende medlemsstat.

- (6) Når det gjelder godkjenning av tilsynsmyndighetene, fastslår artikkel 9 nr. 7 i CACM-forordningen:

Forslagene til følgende vilkår eller metoder skal godkjennes av alle reguleringsmyndigheter i den berørte regionen: [...]

(e) fallback-prosedyrer i samsvar med artikkel 44

- (7) Artikkel 9 nr. 9 i CACM-forordningen krever at forslagens forventede virkning på målsettingene i CACM-forordningen er beskrevet. Virkningen presenteres nedenfor (punktene til og med 13 i dette avsnittet med tittelen «fremlegger ut fra følgende betraktninger»).
- (8) Forslaget bidrar til oppnåelsen av målsettingene i artikkel 3 i CACM-forordningen og hemmer ikke disse målsettingene på noen måte. Forslaget tjener særlig målsettingene som sikrer driftssikkerhet (artikkel 3 bokstav c i CACM-forordningen), skaper likeverdige vilkår for NEMO-ene (artikkel 3 bokstav i, i CACM-forordningen) og respekterer behovet for en rettferdig og ryddig markeds- og prisdannelse (artikkel 3 bokstav h i CACM-forordningen).
- (9) Det er ekstremt viktig at prisene i de nordiske budgivningssonene er pålitelige da det meste av totalforbruket av kraft på det nordiske og baltiske markedet for tiden handles på elbørsen. I større grad enn i andre deler av Europa danner den nordiske systemprisen grunnlaget for det meste av den finansielle omsetningen i CCR Nordic og brukes som referansepris i bilateral handel og som referanse for kontraktene i sluttbrukermarkedet. Ved å holde alle budområdene koblet i tilfelle en dekobling, respekterer den foreslåtte løsningen behovet for et rettferdig og ordnet marked i tillegg til en rettferdig og ordnet prisdannelse også i en situasjon der CCR Nordic er koblet fra resten av den felles koblede spotmarkedet.
- (10) Når det gjelder målsettingen om å sikre optimal utnyttelse av infrastrukturen for overføring (kapittel 3 bokstav b i CACM-forordningen) og å sikre driftssikkerheten (kapittel 3 bokstav c i CACM-forordningen) og optimalisere beregningen og tildelingen av grenseoverskridende kapasitet (kapittel 3 bokstav d i CACM-forordningen), gir den foreslåtte fallback-prosedyren en åpen og effektiv bruk av overføringskapasiteten i kritiske situasjoner ved å gi markedet auksjonsresultater for dagen-før markedet. Driftssikkerheten sikres også ved at man etablerer enkle rutiner og en tydelig ansvarsfordeling i en fallback-situasjon.
- (11) Med hensyn til målsettingen om å sikre en rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av TSO-er og NEMO-er (artikkel 3 bokstav e i CACM-forordningen) har dette forslag tatt hensyn til hvor viktig det er å skape likeverdige vilkår for markedspartnere som er aktive i de grenseoverskridende markedene, for eksempel ved å holde det nordiske og baltiske markedet koblet i en fallback-situasjon og unngå en situasjon der hele volumet som er planlagt for spotmarkedet, overlates til intradagmarkedet. Opprettelsen av likeverdige vilkår for NEMO-er støttes spesielt av rotasjonsoppsettet som sikrer like forpliktelser og krav til å fungere som fallback-koordinator.
- (12) Med hensyn til målsettingen om åpen og pålitelig informasjon (artikkel 3 bokstav f i CACM-forordningen) sikrer disse fallback-prosedyrene, særlig når det gjelder valget av en referansedag for fastsettelsen av priser for hvert budområde i en situasjon uten fastsatt pris, transparens mot TSO-er, NEMO-er og markedsdeltakere.
- (13) Som konklusjon bidrar fallback-prosedyrene til de generelle målsettingene i CACM-forordningen og er til fordel for alle markedsaktører og sluttbrukere.

FØLGENDE FORSLAG TIL ETABLERING AV BEREDSKAPSPROSEDYRER TIL ALLE TILSYNSMYNDIGHETENE I KAPASITETSBEREGNINGSREGION NORDEN:

Artikkel 1

Formål og virkeområde

1. Fallback-prosedyrene som er fastsatt i dette forslaget, er de felles rutinene for TSO-ene i samsvar med artikkel 44 i CACM-forordningen.
2. Forslaget gjelder fallback-prosedyrene i CCR Nordic. Disse rutinene koordineres med fallback-prosedyrene i CCR Baltic.

Artikkel 2

Definisjoner og tolkning

1. I dette forslaget skal de brukte uttrykkene ha samme betydning som definisjonene i artikkel 2 i forordning (EF) nr. 714/2009, artikkel 2 i CACM-forordningen og kommisjonsforordning (EU) nr. 543/2013 av 14. juni 2013 om rapportering og offentliggjøring av data i elektrisitetsmarkedene, slik den endrer vedlegg I til Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 714/2009 (heretter kalt forordning 543/2013) og definisjoner som er anvendt i vilkårene eller metodene i henhold til artikkel 7 nr. 3 og 36 nr. 3 i CACM-forordningen.
2. I tillegg skal følgende begreper ha følgende betydning i dette forslaget med mindre sammenhengen krever noe annet:
 - a) **Koblet region** vil si kapasitetsberegningsregionen(e) som holdes koblet i tilfelle en SDAC-avkobling. Den koblede regionen skal minst dekke CCR Nordic og høyst dekke både CCR Nordic og CCR Baltic når harmoniserte beredskapsrutiner er iverksatt i begge CCR-ene og kravene i artikkel 5 nr. 3 er blitt oppfylt.
 - b) **Fallback-koordinator** vil si NEMO-en som i tillegg til å utføre oppgavene som operatør under markedskoblingen er ansvarlig for å koordinere driften av markedskoblingen innenfor den koblede regionen ved SDAC-dekobling. Rollen som fallback-koordinator vil gå på omgang som beskrevet i dette forslaget og rutinene som bygger på dette forslaget.
 - c) **Referansedag** vil si forrige arbeidsdag hvis auksjonen som feiler har virkning på en arbeidsdag, foregående lørdag hvis den har virkning på en lørdag, forrige søndag hvis den har virkning på en søndag, og forrige søndag eller offentlige fridag etter hva som måtte passe, hvis auksjonsfeilen har effekt på en offentlig fridag. Arbeidsdag vil si dagene fra mandag til fredag, ikke medregnet offentlige fridager. En offentlig fridag vil si en offentlig fridag i land i den koblede regionen med et samlet forbruk på minst 67 prosent av det totale forbruket de siste 10 årene med tilgjengelig statistikk fra Eurostat. Julaften (24.12) og nyttårsaften (31.12) regnes som offentlige fridager.
 - d) **Situasjon uten fastsatt pris** er situasjoner der fallback-koordinatoren ikke er i stand til å fastsette avregningsprisene i hvert budområde innen 20.00 CET dagen før driftsdøgnet.
3. I dette forslaget gjelder følgende med mindre sammenhengen tilsier noe annet:
 - a) Bruken av entall innbefatter flertall og vice versa.
 - b) Overskriftene er bare tatt med for enkelhets skyld og påvirker ikke tolkningen av forslaget.

- c) Eventuelle henvisninger til lover, direktiver, forordninger, forskrifter, retningslinjer og alle andre bestemmelser inkluderer enhver endring, utvidelse og nytt vedtak av det når det trer i kraft.

Artikkel 3

Generelle prinsipper for beredskapsrutiner

Fallback-prosedyrene skal sørge for at budområdene alltid kobles under en fallback-situasjon for å understøtte likviditeten i det koblede markedet. Dette er uavhengig av grunnen til at SDAC erklærer en dekoblingssituasjon.

Artikkel 4

Aktivering av beredskapsrutiner

1. Fallback-koordinatoren skal initiere fallback-prosedyrene i det koblede området når SDAC erklærer en dekobling som påvirker den koblede regionen i samsvar med vilkårene og metodene som definert i samsvar med artikkel 36 og artikkel 37 i CACM-forordningen.
2. Når fallback-prosedyrene aktiveres, fører det til en to-trinns tilnærming i henhold til følgende prinsipper:
 - a) 1. trinn – beregning inntil 20.00 CET
 - i. Fallback-koordinatoren vil beregne nettoposisjoner og områdepriser for hvert budområde ved hjelp av SDAC-systemet og distribuere resultatene til alle TSO-er, alle koordinerte kapasitetskalkulatorer og alle NEMO-er i den koblede regionen. Beregningen vil omfatte nettverks- og ordred data. Under beregningen er grenseoverskridende kapasiteter på overføringsforbindelsene fra og til den koblede regionen satt til 0 MW.
 - ii. Fallback-koordinatoren har frist til 20.00 CET for beregningen, og resultatene av beregningen skal distribueres til de relevante NEMO-ene, TSO-ene og de koordinerte kapasitetskalkulatorene innen 20.05 CET.
 - b) 2. trinn – situasjon uten fastsatt pris
 - i. I tilfeller da fallback-koordinatoren ikke kan fastsette områdeprisene per budområde innen 20.00 dagen før driftsdøgnet, vil områdeprisene og nettoposisjonene i samsvar med artikkel 39 i CACM-forordningen fra en referansedag bli ansett som gyldige for hver markedstidsenhet for hver tidsenhet i dagen-før-markedet.
 - ii. Den planlagte flyten på overføringsforbindelsene fra og til den koblede regionen i henhold til resultatene for referansedagen skal behandles som en ubalanse i regionene til de respektive TSO-ene.
 - iii. I tilfelle en situasjon uten fastsatt pris:
 - a) Den respektive lokale reguleringen av balanseavregningen skal gjelde for markedsdeltakerne basert på deres posisjoner for hver tidsenhet for referansedagen.
 - b) Eierne av og følgelig den ansvarlige part for en bestemt overføringsforbindelsen fra eller til CCR Nordic skal dekke alle kostnader eller motta alle inntekter som er knyttet til ubalanser som kan oppstå i det nordiske budområdet som er knyttet til overføringsforbindelsen etter at resultatene fra en referansedag er brukt.

Artikkel 5

Fallback-koordinator

1. Dersom det bare finnes én NEMO som er utpekt, eller som tilbyr SDAC-handelstjenester i alle budområder i CCR Nordic, skal denne NEMO-en fungere som fallback-koordinator.
2. Hvis mer enn én NEMO har blitt utpekt eller tilbyr SDAC-handelstjenester i alle budgivningssonene i CCR Nordic, skal rollen som fallback-koordinator gå på omgang i samsvar med kalenderen for SDAC koordinator. En forutsetning for dette rotasjonsoppsettet er at detaljerte rutiner for en fallback-situasjon er utviklet av disse NEMO-ene i samordning med TSO-ene, hvor rutinene oppfyller kravene i artikkel 5 nr. 5.
3. Bare når de samme NEMO-ene er kvalifisert til å være fallback-koordinatorer i CCR Nordic og CCR Baltic, vil det være mulig å koble sammen både CCR Nordic og CCR Baltic. På et bestemt tidspunkt skal samme fallback-koordinator ha ansvaret for å gjennomføre fallback-prosedyrene i begge kapasitetsberegningsregionene.
4. I rotasjonsoppsettet skal fallback-koordinatorens rolle bli tildelt til én NEMO om gangen basert på de avtalte rutinene som er fastsatt i artikkel 5 nr. 5.
5. Innen 3 måneder etter at de nasjonale tilsynsmyndighetene har godkjent dette forslaget, skal NEMO-ene som oppfyller kravene til fallback-koordinator i det koblede området, som fastsatt i artikkel 6, utvikle felles detaljerte rutiner i samordning med TSO-ene, inkludert, men ikke begrenset til:
 - a. detaljert tiltak som skal følges etter at beredskap er erklært, inkludert styringen av en hendelseskommité for de berørte NEMO-ene og TSO-ene
 - b. ett enkelt kontaktpunkt for TSO-er til rollen som fallback-koordinator
 - c. en årlig oversikt over offentlige fridager for neste kalenderår i den koblede regionen i tråd med definisjonen i artikkel 2
 - d. ansvar for oppdatering og offentliggjøring av den årlige oversikten over offentlige fridager
 - e. definisjon av standardmeldinger til markedsdeltakere
 - f. offentliggjøring av områdepriser og markedsdeltakernes nettoposisjoner

Artikkel 6

Kravene til en fallback-koordinator

1. En NEMO må oppfylle følgende krav for å kunne kvalifisere som fallback-koordinator i CCR Nordic:
 - a) tilby SDAC-handelstjenester i hver budgivningssone i CCR Nordic
 - b) være koordinator og reservekoordinator i SDAC
2. I rotasjonsoppsettet skal hver NEMO som oppfyller kravene i artikkel 6 nr. 1, fungere som fallback-koordinator i samsvar med koordinatorkalenderen i SDAC.

Artikkel 7

Fallback-koordinatorens oppgaver

1. Fallback-koordinatoren skal beregne markedskoblingsresultater for budgivningssonene i tilfelle SDAC-dekobling inntil senest 20.00 CET. Fallback-koordinatoren skal distribuere resultatene til NEMO-ene, TSO-ene og de koordinerte kapasitetskalkulatorene innen 20.05 CET, og NEMO-ene skal levere resultatene til markedsdeltakerne senest 20.10 CET. I tilfeller uten fastsatt pris skal fallback-koordinatoren gi NEMO-ene instruksjon om å bruke resultatene fra referansedagen innen 20.05 CET, og NEMO-ene skal levere resultatene til markedsdeltakerne senest 20.10 CET.

2. Ved en fallback-situasjon skal fallback-koordinatoren følge de detaljerte rutine som er utviklet i samsvar med artikkel 5 nr. 5.
3. I samsvar med rutine skal fallback-koordinatorene senest 30. november oppdatere og publisere en årlig oversikt over de offentlige fridagene neste kalenderår på nettstedet til de relevante fallback-koordinatorene (berørte NEMO-er).

Artikkel 8

Hendelsesrapport til nasjonale tilsynsmyndigheter

I samarbeid med NEMO-ene og TSO-ene skal fallback-koordinatoren sende en hendelsesrapport til de relevante nasjonale tilsynsmyndighetene etter en deklingshendelse som påvirker CCR Nordic, for hendelser der slike rapporter ikke er levert av alle NEMO-ene og alle TSO-ene som en del av SDAC-rapporteringen. Hendelsesrapporten skal inneholde en forklaring av hva som forårsaket deklingskoblingen, og en evaluering av hvordan fallback-prosedyrene fungerte og virkningen på NEMO-ene, TSO-ene og markedsdeltakerne.

Artikkel 9

Offentliggjøring og gjennomføring av forslaget

1. TSO-ene skal publisere forslaget uten unødig forsinkelse etter at alle de nasjonale tilsynsmyndighetene i CCR Nordic har godkjent de foreslåtte fallback-prosedyrene eller EU-byrået for samarbeid mellom energiregulatorer har gjort et vedtak i samsvar med artikkel 9 nr. 10, artikkel 9 nr. 11 og artikkel 9 nr. 12 i CACM-forskriften vedrørende forslaget.
2. TSO-ene skal iverksette fallback-prosedyren for felles kobling i dagen-før-markedet når følgende milepæler er oppnådd:
 - a. Markedskoblingsfunksjonen for felles kobling i dagen-før-markedet er iverksatt av de relevante NEMO-ene i samsvar med artikkel 7 nr. 3 i CACM-forordningen.
 - b. De felles detaljerte fallback-prosedyrene er iverksatt av de relevante NEMO-ene i samsvar med artikkel 5 nr. 5 i dette forslaget senest 4 måneder etter at felles detaljerte fallback-prosedyrene er utviklet. Dette gir rom for en total periode for utviklingen og iverksettelsen på 7 måneder etter at de nasjonale tilsynsmyndighetene har godkjent dette forslaget.

Artikkel

10 Språk

Referansespråket for dette forslaget skal være engelsk. For å unngå noen som helst tvil der TSO-er må oversette dette forslaget til sine egne nasjonale språk og det forekommer uoverensstemmelser mellom den engelske versjonen som er utgitt av TSO-ene i samsvar med artikkel 9 nr. 14 i CACM-forordningen, og en annen versjon på et annet språk, skal de berørte TSO-ene være forpliktet til å fjerne enhver uoverensstemmelse ved å utarbeide en revidert oversettelse av dette forslaget og gi den til sine relevante nasjonale tilsynsmyndigheter.